

גליון רפ"ב
שנה ז' תשע"ח

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על האישור לשריתמט בתמונה

סיפורי חז"ל

מסופר במדרש, פעם אחת אירח אברהם אבינו עובר אורח זקן בן תשעים שנה, ולאחר שאכל ושתה עמו סעודת מלכים אמר לו אברהם שצריך להודות לבורא עולם על האכילה ולא לו הזקן לקח את הפסל שהיה בכיסו ונישקו בחיבה החל אברהם לשכנעו במתק פיו ולהוכיח לו בהרחבה שיש בורא לעולם ותיבל דבריו בסיפורים ומשלים משכנעים במשך שש שעות רצופות ולבסוף שוב לקח הזקן את הפסל ונישקו מה עשה אברהם אמר לו לזקן שילך לו לדרכו לשלום וכך נפרדו השנים מיד נגלה אליו הקדוש ברוך הוא במראה הנבואה ואמר לו אברהם אוהבי תשעים שנה תמימות היה לי סבלנות לחכות לזקן זה אולי ישנה את דרכו לטובה ואתה אין לך סבלנות ליותר משש שעות מיד רך אברהם לקראת הזקן אמר לו לסור לביתו כי עתה עת ערב ויש חיות טרף מסביב וכך אירח אותו באדיבות ללינה למחרת בבקר לאחר שהאכילו והשקהו שוב ניסה לפקוח את עיני שכלו של הזקן ואכן לאחר כמה שעות של שכנוע קם הזקן וזרק את הפסל לרצפה וניפצו לרסיסים וכך התווסף עוד מאמין בבורא העולם הוי אומר שעמל רב ומתמיד היה על שכמו של אברהם אבינו ולא בחינם אמרו חכמינו (תוספתא הוריות ב ז) כל המכניס בריה אחת תחת כנפי השכינה מעליו עליו כאילו יצרו ורקמו והביאו לעולם.

(בשם הגר"ע יוסף זיע"א)

פרשת השבוע

לכל העולם, והוא היה עמוד התורה בדורו. לעומתו, אברהם אבינו עמוד החסד, היה עסוק כל ימיו במצות הכנסת אורחים במטרה לקרבם ולהכניסם תחת כנפי השכינה, ולפרסם אלהותו יתברך. והנה כשנפגשו שני עמודי עולם אלה, שם ואברהם רצה כל אחד מהם ללמוד מחבירו את דרכו, דרך הקודש המיוחדת לו ואת הנהגתו בעבודת ה', כי כל אחד מהם העריך מאד את רעהו, ורצה לקיים בעצמו 'מכל מלמדי השכלתי'. וזהו שאמר הכתוב 'ומלכי צדק מלך שלם' זהו שם בן נח שר התורה בדורו, הוציא מאת אברהם את המדה הטובה לתת לחם ויין לכל דורש כדי להתעסק במצות הכנסת אורחים ולקרבת התורה, והוא אברהם אבינו הוציא מאת שם בן נח, את המידה להיות כהן לאל עליון להרביץ תורה ויראת ה' טהורה. החסידים שידעו שרבתם ר' מאיר מפורסם ונודע למשגב בתור מכניס אורחים מופלא, הבינו שרבתם והגאון ר' שלמה אשר הוא שר התורה, המתיקו סוד יחדיו, כיצד ימוג כל אחד מהן בקרבו שתי מדות טובות ויקרות אלה.

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון (יד - י"ח) מסופר על הרה"ק רבי שלמה קלוגר זיע"א, שהתארח פעם בבית הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א, והם הסתגרו בחדר מיוחד ושוחחו ביניהם שעות ארוכות על דרכי התורה והעבודה. כשנפרדו זה מזה מתוך חיבה יתירה ובלבביות רבה, פנו החסידים בשאלה אל רבם הקדוש רבי מאיר האם אפשר לנו לדעת מה שהוא על תוכן השיחה שהיתה לרבנו עם כבוד הגאון ר' שלמה? השיב להם ר' מאיר, בתורתינו הקדושה כתוב 'ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון, ולכאורה אין לשון הכתוב מדוייקת, שהרי היה צריך קודם לסיים תואריו של מלכי צדק ואחר כך לפרט את הפעולה שעשה, וכך היה לו לומר 'ומלכי צדק מלך שלם וכהן לאל עליון הוציא לחם ויין'. אולם הנה מבואר בדברי חכמינו (נדרים ל"ב) כי מלכי צדק הוא שם בן נח, אשר יסד בית מדרש בירושלים והפליא עצה הגדיל תושיה. ומבית מדרשו הידוע בשם בית מדרש שם ועבר יצאה תורה

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 6:31 ת"א: 6:32 ר"ת: 7:10

לך לך

זמני כניסת שבת
ירושלים: 5:19 ת"א: 5:33

ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר (לך י"ז – י"ב)

מסופר על הגה"ק רבי חיים ברלין גאב"ד מוסקבה זיע"א, שבהיותו בערוב ימיו בעיה"ק ירושלים ת"ו, רגיל היה לקרוא בתורה בבית מדרשו מידי שבת בשבתו, כשהוא קורא בנעימות מיוחדת ובדקדוק רב. רבים מבני ירושלים באו להתפלל בבית מדרשו, אך ורק כדי לשמוע את קריאתו המדוייקת. כשהיה מגיע שבת חול המועד של פסח, היו נוהרים המון עם לבית מדרשו של רבי חיים, על מנת לשומעו קורא את מגילת שיר השירים בלהט נפש ובהשתפכות אהבה, ובמיוחד כשהגיע לפסוק "הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים" היה קורא בהתלהבות גדולה, ומתמוגג בדמעות שלישי. תלמיד קרוב היה לו לרבי חיים ברלין והוא הגה"צ רבי אריה לוי זיע"א, וכפי שהוא עצמו העיד וכתב בזכרונותיו "ואמנם חסדי ד' כי לא תמו, שהרי הנה הופיע מע"כ הגאון חמדת כל ישראל רבי חיים ברלין זצ"ל בן הגאון רבן של ישראל זצ"ל, נתן ד' חני בעיניו לקרבני ממש כאב את בנו יחידו, ולא זוהי ידי מתוך ידו, הוא קרבני מאד וגם בענוותנותו הגדולה קבע איתי שיעור ללמוד בשעה מאוחרת בלילה, ולפעמים בבוקר, הוא אהב מאד את משפחתי כאב יקר והתעניין במצבנו". רבי אריה לוי כתלמיד קרוב, החליט שנה אחת לשאול את רבו: מהי הסיבה לכך שכשמגיע לפסוק זה מידי שנה בשנה, מתמוגג הוא בדמעות שלישי? והלא פסוק זה מתאר כה יפה את האהבה השוררת בין הקב"ה לכנסת ישראל.

הבה אספר לכם את הענין, ענה רבי חיים ברלין: בהיותי רב במוסקבה, נכנס אלי פעם יהודי וביקש לדבר איתי ביחידות, חשבתי לעצמי מי יודע לאיזו צרה נקלע אותו יהודי, עד שמתבייש לדבר בנוכחות אנשים זרים. נכנסנו לחדר צדדי, ומה הופתעתי שכל סודו הכיל הודעה, שאשתו ילדה בן זכר למול טוב, והוא בא להזמיני למול אותו. רבי חיים ברלין ידוע היה כמוהל מומחה, ובהיותו גאב"ד מוסקבה מל רבים מילדי ישראל. שאלתי כמובן את אורחי הגד נא לי יקירי מה הסודיות שבדבר? הרי רבים מלים את בניהם כדת משה וישראל, ומה יש כל כך להסתיר? להוי ידוע לכבוד הרב השיב לי, שאני גר בסביבה גויית לחלוטין, ואף אחד משכני וממכרי אינו יודע שאני יהודי, אני בעל בית מסחר גדול לצרכי דת נוצריים, וכמובן שאם יודע שיהודי אני, אאבד את פרנסתי המרווחת. מוסקבה בימים ההם היתה עיר

נוצרית אדוקה ומלאה כנסיות, וכמו כן מי יודע אם אין חשש לחיי. ועל כן בבואי להזמין את כבוד הרב למול את ילדי, הנני גם שואל עצה איך אפשר לסדר את הברית, כך שאף אחד לא ירגיש בדבר? כמובן שבמקרה כזה לא היה מקום לחשוב על קיום המצוה בהידור במנין עשרה ובסעודת מצוה כנהוג בישראל, ולכן אמרתי לו שאם הוא יהיה מוכן להיות הסנדק ולהחזיק את הילד על ברכיו, נוכל לסדר את ברית המילה לבדנו ללא נוכחות איש. לא אוכל רבי, השיבני אותו יהודי בבהלה, לב רך לי ולא אוכל להסתכל בפצווע, ואיך אוכל לראות כשימולו את בני הרך, ושוא ירעדו ידי וישמט הילד מחיקי חלילה. שאלתיו עוד כמה פרטים אודות מצבו, מקום דירתו וכדומה, ויעצתיו כך, ראשית עליך לשלוח לאותם ימים את כל המשרתות הנכריות הנמצאות בביתך, שלא יראו מה עושים שם, שנית היות ונמצא בעיר רופא יהודי מנתח מפורסם, שאף רבים מגויי העיר מומינים אותו, יזמינו א"כ ליום השמיני המיועד להיות נוכח בזמן הברית, ולשכניו יספר שנתגלה בתינוק פגם גופני וזקוק הוא לניתוח קל, ואני אבוא עם הרופא לזמן המיועד, הרופא יהיה הסנדק ואני המוהל, והרופא יוכל אח"כ לבקר כמה פעמים בביתו, לפקח על ריפוי המילה, והכל יבוא על מקומו בשלום.

ביום המיועד בא אותו יהודי להובילני לביתו, יחד עם אותו רופא מנתח מפורסם, עברנו רחובות ואיזורים שבכל שנות ישיבתי במוסקבה לא היתה לי הזדמנות לעבור שם, כי לא דרכה שם אף פעם רגל יהודית, הגענו לביתו שהיה מסודר בנוסח אצילים, כשאינן בו שום סימן מסימני היהדות, ובו פסלים למיניהם וצרכי דת נוצריים רבים, סידרנו את הברית כהלכתו, כשהרופא היה הסנדק ואני המוהל, כשנפרדתי ממנו בקשתיו לסור אלי ביום השלישי למילה, כדי להודיע לי מה שלום הילד. לאחר שלושה ימים הגיע אותו יהודי לביתי, ומכיון שחשד בי שהזמנתי אותו לביתי כדי לשלם לי שכר טירחה, הושיט לי שטר של עשרה רובלים. כמובן שסירבתי בתוקף לקבל את הכסף, והוא חשב שאינני מסכים לסכום זה, ועל כן הוסיף על הסכום כהנה וכהנה, שוב סירבתי עד שהצלחתי לשכנעו, שהנני מסרב באמת לקבל שכר טירחה בעד מצוה רבתי זו. אמנם גיליתי לו את כוונתי האמיתית, בכך שהזמנתי אותו לבוא אלי, מאחר ורצוני עז לדעת מה הסיבה שהניעה אותו לקיים את הברית במסירות נפש? למרות שלאחר שיחתי עמו וביקורי בביתו, הנני רואה שאין לו שייכות כלל וכלל ליהדות.

משל ונמשל

יש מנהיג לבירה

משל לאדם המגיע בפעם הראשונה בחייו לתחנת רכבת ורואה שזמן קצר לפני צאת הרכבת לדרכה משמיע אדם מסוים קול שריקה חדה. מיד עם השמע השריקה נראים הרבה בני אדם נחפזים להכנס אל תוך הרכבת. זמן קצר אחר כך נשמעת שריקה שניה. ואז ממהרים גם אלה שלא הודרו עד עכשיו, יודעים הם שזמן צאת הרכבת קרוב מאד. בהשמע השריקה השלישית כבר נמצאים כולם על מקומותיהם, והרכבת יוצאת לדרכה מבלי להמתין לאף אחד, ואפילו לאדם הנכבד ביותר. עומד לו אותו אדם וצופה במחזה בפעם הראשונה בחייו. הוא מתמלא הערכה כלפי אותו פקיד הממונה על המשרוקית, הוא מחליט כי בודאי הוא המנהיג והמוליך את תנועת הרכבות, לדעתו אין ספק כי איש זה קובע את זמני הנסיעה, על פיו תיסענה הרכבות ועל פיו תעצורנה. בהתאם למחשבתו הוא ניגש אליו, נותן לו את הכבוד הראוי למנהלי חברות חשובות, ושואל אותו שאלות על מהלך הרכבות. בעל המשרוקית אינו מבין כלל את פשר הכבוד שנפל בחלקו, הרי מעולם לא כיבדו אותו כל כך, ואף פעם לא נשאל שאלות שרק המנהל יודע להשיב עליהם, לכן הוא פונה אל השואל ואומר לו, את שאלותיך עליך להפנות למנהל הרכבת. עונה לו השואל הלא כבודו הוא המוליך והמביא. פורץ הפקיד בצחוק ואומר לו, אני רק פקיד זוטר שמקבל את ההוראות מגבוה, מנהל הרכבת אינו מסתובב כאן על הרציף עם משרוקית, הוא יושב לו על כורסתו למעלה במשרד, ומשם הוא מעביר את ההוראות לפקידיו, אנו רק המבצעים.

הנמשל: רוב בני אדם טועים, בחושבם כי הסיבות לכל הנעשה בעולם נהירות ופשוטות להם, למעשה טעות גדולה הם טועים, הסיבה לכל מה שקורה זוהי גזירת עליון, שהוא גבוה מעל גבוה, שומר ונסתר ונעלם מעין כל, כל מה שנראה לבני האדם כסיבה, אינו אלא המסובב מאת ה'. כשם שגם בעל המשרוקית אינו אלא המבצע של ההוראות שניתנו לו מגבוה.

(בשם הרה"ק ה'חפץ חיים' זיע"א)

לשמע דברי אלו, החלו עיניו זולגות דמעות, ובראש מורכן אמר: יודע אני רבי, שהתרחקתי לגמרי ממקור מחצבתי, ולפעמים לבי עלי דווי, אולם לפי מצבי אינני יודע אם כבר אוכל לשוב בתשובה שלימה, וכאן החל לבכות בדמעות שלישי זמן רב, לאחר שנרגע קמעא המשיך ואמר: אני חושב כמו כן שבני זה הרך הנימול, יהיה כתוצאה ממצב זה רחוק עוד יותר ממני מהיהדות, שכן אני לכל הפחות בצעירותי גדלתי בבית הורי כיהודי לכל דבר, אולם בני הרי לא יכיר כלל שום סימן של חיי יהדות, אבל בכל זאת הרי יתכן אמנם באופן מוזר ביותר, שבני זה כשיגדל יודמן שיכיר חיי יהודים ויהדות, ואולי יתעורר בו הניצוץ וירצה להיות יהודי, על כן אינני רוצה לחסום בפניו את הדרך לשוב למקור מחצבתנו, דבר שיקרה אם לא יהיה נימול, על כן התאמצתי בכל כוחי שתהיה הדרך פתוחה לפניו, ויוכל בקלות לשוב למקור מחצבתו.

כשהגיע רבי חיים ברלין לסיום הסיפור, החל שוב מתרגש עד לדמעות והוסיף ואמר: במאורע זה התפרש לי מאמר חז"ל על הפסוק הנ"ל "הנך יפה רעיתי הנך יפה עינייך יונים" שהייתי מתקשה להבינו בכל ימי חיי, חז"ל דרשו את כפילות המילים "הנך יפה" כך, הנך יפה לפני החטא והנך יפה לאחר החטא, והדבר בלתי מובן כלל, מה היופי שלאחר החטא? אולם במאורע הנ"ל התבהר לי כוונתם של חז"ל, והתשובה היא בסיפא דקרא "עינייך יונים" אחת מסגולותיה הטבעיות של היונה היא, שאינה מתרחקת מקינה מרחק כזה שלא תדע את דרכה חזרה, ואת זה אנו למדים מסוגיא בגמרא (מסכת בבא בתרא דף כ"ג) זהו מה שאמרו חז"ל, הנך יפה לאחר החטא, סיים רבי חיים ברלין, בן ישראל אף שחטא והתרחק מרחק רב כל כך ממקור מחצבתו, בכל זאת עדיין מפנה ראשו לאחוריו ומשתדל במסירות נפש שלא יאבד דרכו לגמרי בחזרה לקינו, ואם לא הוא, אז לכל הפחות זרעו יוכל לשוב ליהדות, וזהו השבח של עינייך יונים.

צ'ין אדם לחברו

פדיון שבויים

מסופר על הרה"ק רבי חיים מבריסק זיע"א, שלבו הרחום התגלה במיוחד כשהדבר היה נוגע לפדיון שבויים. הוא היה מוכן להפקיר את עצמו כדי להציל נפש מישראל. בימי האנדרלמוסיה ברוסיה נתפס בבריסק בחור יהודי, באה אמו לפני ר' חיים ובכתה לפניו שילך אל הרשות להשתדל ולבקש על בנה. ור' חיים הסכים מיד. מקורביו שהיו באותו מעמד ניסו למנוע אותו ללכת, בטענה שהשעה היא שעת חירום ומי יודע אם רבינו לא יגרום בזאת רעה לעצמו. השיב ר' חיים, בואו ונחשוב חשבונו של דבר, מצות פדיון שבויים שלפנינו זה ודאי, ואין חולק על כך. אמא זו ששוויה בצער אין קץ, אף זה ודאי. ואילו גרימת רעה לעצמי אינו אלא ספק, והרי קיימא לן אין ספק מוציא מידי ודאי.

נקי כפיים ובר לבב

מסופר על הרה"ק רבי אריה לוי זיע"א, שיום אחד נכנס אדם אחד במשרד ישיבת 'עץ חיים' ועמו ספרו שבעים שנה בירושלים. נכנס ר' אריה לחדר, ראה ספר זה על השלחן והחל לעלעל בו ומצא, כי אחד הפרקים מוקדש לרבה של ירושלים הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א שר' אריה העריצו. חפץ ר' אריה לרכשו ושאל למחירו, השיב לו אותו

אדם, שלש לירות. הוציא ר' אריה סכום זה מכיסו ושילם לו. לימים כיתת ר' אריה רגליו וחיפש היכן גר אותו אדם, טיפס לקומה הרביעית ובא אליו בטרוניה, מדוע ביקשת ממני שלש לירות בעד ספרך? ואילו באחת מחנויות הספרים מצאתי ספר זה ולידו פתק פי מחירו הנקוב הוא חמש לירות. השיב לו אותו אדם כי הצדק עמו ומחירו של הספר אמנם חמש לירות, אולם לבני ישיבה אנכי מעניק הנחה והמחיר עבורם הוא שלש לירות בלבד. השיב ר' אריה, אין אני בן ישיבה, אנכי עובד רק כמלמד בישיבת 'עץ חיים' ועמד בתוקף על כך שישלם את ההפרש במחיר.

הצדיק שהבחין בהיעדרו

של היהודי

מסופר על הרה"ק ר' יוסף חיים זוננפלד זיע"א, שפעם באמצע תפילת שבת יצא מבית הכנסת ובושש לחזור. יצאו לחפשו ומצאוהו עומד ליד פתח ביתו של יהודי ערירי, ופורץ בגרון את הדלת. כשזו נפרצה, מצאו את האיש מת על מטתו. התברר שר' יוסף חיים הבחין בהיעדרו של אותו גלמוד, שהיה קובע בהיכל מקום לתפילתו. משלא בא, נתעורר בלבו חשש שמא אינו מרגיש טוב. דפק בדלת, ומשלא נענה, פרץ אותה, וחששו התאמת.

תילולא דצדקיא

יום ראשון ט' מרחשון

רבי אשר ב"ר יחיאל (הרא"ש - ה"א פ"ח) הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר צבי מפשוועוורסק (תקנ"ד) הרה"ק רבי יוסף הלוי רוטנברג אב"ד קאזיווע (חתן העטרת צבי - תרי"ד)

יום שני י' מרחשון

גד בן יעקב משבטי י-ה (ב' אלפים שכ"א) הרה"ק רבי דב בעריש וויידנפלד מטשעבין ב"ר יעקלי (תשכ"ו)

יום שלישי י"א מרחשון

משותלח בן חנוך

רחל אמנו

בנימין בו יעקב משבטי י-ה

הרה"ק רבי מנחם נחום מטערנוביל ב"ר צבי (תקנ"ח)

(הרה"ק רבי אברהם ב"ר יצחק מתתיהו

מסלונים (יסוד העבודה - תרמ"ד)

יום חמישי י"ג מרחשון

הרה"ק רבי זאב וואלף קיצעס (תלמיד

הבעש"ט - תקמ"ט)

הרה"ק רבי ברוך מקאסוב ב"ר אברהם (יסוד

האמונה ועמוד העבודה - תקמ"ג)

יום שישי י"ד מרחשון

הרה"ק רבי אברהם אלימלך הי"ד מקארלין

ב"ר ישראל (תש"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" ו"מפרסם יוסף הדר"ם על המצוות.

ברכת ברקים ורעמים (ג)

א) היה יושב בבית הכיסא, ושמע קול רעם, או ראה ברק, אם יכול לצאת, ליטול ידיו ולברך תוך כדי דיבור, ימהר לצאת משם, כדי שלא יפסיד הברכה, אבל אם יחשב שיתארך יותר מכדי דיבור, אינו צריך למהר לצאת, כי כבר עבר הזמן שיכול לברך. (שו"ע או"ח סימן רכ"ו, סעיף ג, ובמ"ב ס"ק י"ב)

ב) אין צריך לראות דווקא את הבוק האור של הברק בין העננים כדי שיוכל לברך, אלא גם אם יושב בבית ורואה אור הברק מבחוץ, יכול לברך ברכה זו. (מנחת שלמה, ח"ב, סימן ד, אות ל"ד)

ג) הלומד תורה ושומע קול רעם, או רואה ברק יפסיק מלימודו ויברך. (שו"ת באר משה, ח"ב סימן י'), אך אם יפריע לו הדבר לרצף העיון, או בלימוד תורה ברבים, הנמנע מלברך, יש לו על מי סמוך, ובפרט כשמשער שימשיכו הברקים והרעמים גם לאחד שיסיים הלימוד. (פסקי תשובות סימן רכ"ז, אות ה')

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

התקבלה תרומה מאת
הר"ר אהרן לינדנפלד הי"ו
לרגל נישואי בתו תחי' למו"ט
בורא עולם בקנין השלם זה הבנין